

Beleid

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen

Samenwerking Kempengemeenten

**Vastgesteld door Dagelijks Bestuur SK op 17-12-2013. In werking
getreden met terugwerkende kracht tot 1-4-2013.**

Inleiding

De Samenwerking Kempengemeenten (SK) spant zich continu in voor een (verdere) professionalisering van de inkoop- en aanbestedingspraktijk waarbij ook oog is voor duurzaam en sociaal inkopen.

Omdat Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) in totaliteit meer behelst, en verder reikt dan de inkoop- en aanbesteding, wordt ervoor gekozen te spreken over maatschappelijk verantwoord inkopen.

In dit beleid wordt de processen inzichtelijk en transparant gemaakt door de doelstellingen, uitgangspunten en kaders te schetsen waarbinnen maatschappelijk verantwoord inkopen in de gemeente plaatsvindt. De SK leeft daarbij een aantal centrale doelstellingen na (zie verder hoofdstuk 2). Aangezien inkoop plaatsvindt in een dynamische omgeving, dient de gemeente continu bezig te zijn met het doorvoeren van verbeteringen in de inkoopprocessen. De gemeentelijke doelstellingen zijn hierbij leidend. Dit beleid sluit zoveel mogelijk aan op het algemene beleid van de gemeente.

Dit beleid betreft de gebieden

- Duurzaam inkopen;
- Social return (on investment);
- Midden- en kleinbedrijf (MKB)

1. Definities

In dit inkoopbeleid wordt verstaan onder:

Contractant	De in de overeenkomst genoemde wederpartij van de gemeente.
Diensten	Diensten als bedoeld in artikel 1.1 Aanbestedingswet 2012.
Duurzaamheid	een strategie of productiemethode die de natuurlijke hulpbronnen of grondstoffen niet uitput.
Samenwerking Kempengemeenten (SK)	De gemeenschappelijke regeling samenwerking Kempengemeenten tussen de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden, zetelend te Reusel.
Inkoop	(Rechts)handelingen van de gemeente gericht op de verwerving van werken, leveringen of diensten en die een of meerdere facturen van een ondernemer met betrekking tot bedoelde werken, leveringen of diensten tot gevolg hebben.
Leveringen	Leveringen als bedoeld in artikel 1.1 Aanbestedingswet 2012.
MKB	Midden- en kleinbedrijf. Volgens de Europese Commissie betreft het ondernemingen tot 250 werknemers, met een omzet < 50 mln euro en een balanstotaal < 43 mln euro.
Offerte	Een aanbod in de zin van het Burgerlijk Wetboek.
Offerteaanvraag	Een enkelvoudige of meervoudige aanvraag van de gemeente voor te verrichten prestaties of een (Europese) aanbesteding conform de aanbestedingswet en de Europese aanbestedingsrichtlijnen 2004/17/EG en 2004/18/EG.
Opdracht	Een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel voor werken, leveringen of diensten of een raamovereenkomst.
Ondernemer	Een 'aannemer', een 'leverancier' of een 'dienstverlener'.

Social return

het opnemen van sociale voorwaarden, eisen en wensen in inkoop- en aanbestedingstrajecten, zodat ondernemers een bijdrage leveren aan de uitvoering van het gemeentelijk beleid ten aanzien van het bieden van werkgelegenheid aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door het realiseren van onder andere reguliere banen, leerwerkstages, oriëntatiestages en participatieplaatsen aan specifieke doelgroepen.

Werken

Werken als bedoeld in artikel 1.1 Aanbestedingswet 2012.

2. doelstellingen

De SK wil met dit beleid voor maatschappelijk verantwoord inkopen de volgende doelstellingen realiseren:

a. Duurzaam maatschappelijke verantwoord inkopen

Naast de financiële aspecten van inkoop wordt er ook rekening gehouden met de maatschappelijke gevolgen, zoals mens en milieu.

b. Sociaal maatschappelijke verantwoord inkopen

Naast de financiële aspecten van inkoop wordt er ook rekening gehouden met de maatschappelijke gevolgen, zoals mogelijkheden voor social return.

c. Oog voor het (regionaal) MKB

Naast de financiële aspecten van inkoop wordt er ook rekening gehouden met de maatschappelijke gevolgen voor het lokale midden- en kleinbedrijf.

Met deze doelen heeft de gemeente oog voor de navolgende gewenste effecten:

1. Het stimuleren van de regionale economie;
2. Het bevorderen van de samenwerking met partnerorganisaties, zoals het (gemeentelijke) SW-bedrijf;
3. Het stimuleren van deelname van inwoners van de gemeente aan de arbeidsmarkt c.q. arbeidsparticipatie;
4. Het stimuleren van marktwerking en het voorkomen van afhankelijkheid van ondernemers.

Om deze doelstellingen te realiseren zijn de juridische, ethische, ideële, economische en organisatorische uitgangspunten vastgelegd in dit beleid. Deze uitgangspunten zijn in de volgende hoofdstukken uitgewerkt.

Dit beleid maatschappelijk verantwoord inkopen sluit geheel aan op het inkoopbeleid van de SK.

3. Duurzaam inkopen

3.1 Doel van duurzaam inkopen

De SK heeft een voorbeeldfunctie in het maatschappelijk verkeer. De SK streeft er naar om in 2015 100% duurzaam in te kopen. Duurzaam inkopen is het meenemen van sociale en milieuaspecten in het inkoopproces. Dit komt onder andere tot uitdrukking door het volgende:

- Bij inkooptrajecten wordt een inkoopstrategie opgesteld waarin mogelijke duurzame oplossingen worden onderzocht. In elk geval worden minimaal de door AgentschapNL opgestelde duurzaamheidscriteria meegenomen.
- De SK kan kiezen om digitaal in te kopen (E-procurement, elektronisch aanbesteden en "catalog services").

3.2 Duurzaamheidscriteria Agentschap NL

Met betrekking tot een aantal 'productgroepen' zijn door AgentschapNL zogenaamde 'duurzaamheidscriteria' opgesteld. Het CROW (nationaal kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte) heeft bijvoorbeeld de duurzaamheidscriteria die betrekking hebben op de GWW-sector geschikt gemaakt voor toepassing in RAW-bestekken door middel van het opstellen van de 'RAW-Catalogus Bepalingen – Duurzaam Inkopen'.

3.3 Duurzaam op een maatschappelijk verantwoorde wijze

Bij de sociale eisen en wensen die aan ondernemers gesteld worden binnen de kaders van het duurzaam inkopen ligt de focus veelal op het realiseren van goede arbeidsomstandigheden voor (productie)medewerkers, vaak in verre landen, aan het eind (of eigenlijk: het begin) van een lange keten van toeleveranciers.

Werken, leveringen en/of diensten die onder niet aanvaardbare arbeidsomstandigheden (zoals kinderarbeid, dwangarbeid, discriminatie van werknemers, niet-betaling van leefbaar loon) tot stand komen of zijn gekomen worden geweerd.

3.4 (Duurzame) Innovatie

De SK moedigt – daar waar mogelijk – innovatiegericht inkopen (en aanbesteden) aan. Bij innovatiegericht Inkopen wordt gezocht naar een innovatieve oplossing of laat de SK ruimte aan de ondernemer om een innovatieve oplossing aan te bieden. Het kan bijvoorbeeld gaan om een volledig nieuwe oplossing, maar ook om de verdere

ontwikkeling van de eigenschappen van een bestaand product. Uiteraard moet de voorgestelde oplossing ook duurzaam zijn.

3.6 Inkoopstrategie

In de uitgebreide inkoopstrategie is voor duurzaam inkopen een aparte paragraaf opgenomen. Hierin worden keuzes gemotiveerd.

4. Social return

4.1 Doel van social return

Social return is het opnemen van sociale voorwaarden, eisen en wensen in inkoop- en aanbestedingstrajecten, zodat ondernemers een bijdrage leveren aan de uitvoering van het SK beleid ten aanzien van het bieden van werkgelegenheid aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door het realiseren van onder andere reguliere banen, leerwerkstages, oriëntatiestages en participatieplaatsen aan specifieke doelgroepen. De SK streeft ernaar dat een investering die de SK doet, naast het 'gewone' rendement, ook een concrete sociale winst (return) oplevert.

4.2 Drempel toepassing social return in aanbestedingen

De SK heeft besloten, dat bij alle aanbestedingen met een waarde boven de €200.000,- per jaar, daar waar mogelijk een social return bepaling moet worden opgenomen.

4.3 Opties voor toepassing social return in aanbesteding.

Een opdrachtgever stelt in de (bestek)voorwaarden, naast de reguliere eisen en wensen t.a.v. prijs, kwaliteit en duurzaamheid, ook sociale eisen aan de potentiële ondernemer.

Hiervoor zijn vier opties:

1. Contracteis (minimumeis)
2. Sociale paragraaf (gunningscriterium)
3. Verzoek om ideeën (inschrijfvereiste)
4. Invulling van vacature (contracteis)

4.4 Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD)

Voor de concrete uitvoering van social return, namelijk het plaatsen van mensen bij de ondernemers, zal de afdeling ISD het inkoopteam bijstaan.

Zowel in de voorbereidende fase (inkoopstrategie), de aanbesteding beoordeling emvigning) de contractperiode (invulling van social return met de ondernemer) en de uitvoering (controle toepassing afspraken).

4.5 Plaatsingsmogelijkheden voor invulling social return

We onderscheiden verschillende categorieën van plaatsingsmogelijkheden waarmee een ondernemer social return kan invullen. In het handboek social return worden de definities van de categorieën nader uitgewerkt in hoofdstuk 2.

- betaald werk
- betaald werk met ondersteuning
- onbetaald werk
- andere vormen van ondersteuning ter bevordering van de arbeidsparticipatie

4.6 Raming en toewijzing kosten aan budget

Vooraf zal per project bekeken worden welk effect de keuze voor social return zal hebben op het budget. Ook zal in dat stadium bepaald worden ten laste van welk budget de eventuele kosten van social return plaats zal vinden.

4.7 Inkoopstrategie

In de uitgebreide inkoopstrategie is voor social return een aparte paragraaf opgenomen. Hierin worden keuzes gemotiveerd.

5. MKB

5.1 De SK heeft oog voor het midden- en kleinbedrijf (MKB).

Uitgangspunt is dat alle ondernemers gelijke kansen moeten krijgen. De SK houdt echter bij haar inkoop de mogelijkheden voor het midden- en kleinbedrijf in het oog. Dit doet de SK door gebruik te maken van percelen in aanbestedingen, het toestaan en stimuleren van het aangaan van combinaties en onderaanneming, het verminderen van de lasten en het voorkomen van het hanteren van onnodig zware selectie- en gunningscriteria.

5.2 De SK heeft oog voor het regionale midden- en kleinbedrijf (MKB).

In gevallen waar een enkelvoudig onderhandse offerteaanvraag en/of een meervoudig onderhandse offerteaanvraag volgens de geldende wet- en regelgeving is toegestaan, wordt rekening worden gehouden met de regionale economie en regionale ondernemers. Local sourcing wordt gezien vanuit de regionale gedachte Zuidoost-Brabant, Bizob- of SRE-gebied. Het combineren van economische en de sociale voordelen pleit meer voor regionaal sourcen dan louter lokaal sourcen.

In gevallen van een meervoudig onderhandse aanbesteding wordt onderzocht welke regionale ondernemers geschikt zijn voor de opdracht. Bij openbare aanbestedingen wordt met de formulering van de geschiktheidscriteria rekening gehouden met regionale ondernemers.

Discriminatie moet daarbij worden voorkomen en de SK moet niet onnodig nationale, Europese of mondiale kansen laten liggen. 'Local sourcing' kan bijdragen aan de doelmatigheid van de inkoop.

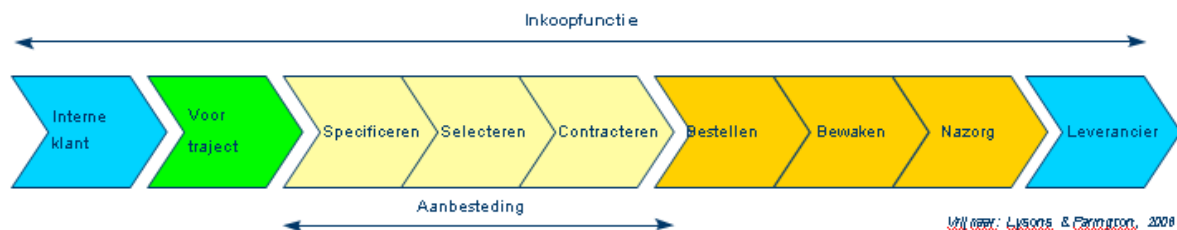
5.5 Inkoopstrategie

De uitgebreide inkoopstrategie geeft gelegenheid om verantwoording voor keuzes te motiveren.

6. Organisatorische uitgangspunten

Inkoopproces

Het inkoopproces bestaat uit verschillende fasen, startend vanaf het voortraject.

stap	fase inkoop proces	toelichting
1	Voortraject	- Bepalen van de inkoopbehoefte - Marktonderzoek, marktanalyse en marktconsultatie - Onderzoek naar toepassing duurzaam inkopen - Onderzoek naar toepassing social return - Onderzoek naar MKB
2	Specificeren	Toevoeging voorwaarden aan aanbestedingsdocumenten
3	Selecteren	- Offertes evalueren - Gunning aan winnende ondernemer - Informereren afgewezen ondernemers
4	Contracteren	- Tekenen (raam) overeenkomst met (winnende) contractant - Controle invulling social return voor start werk
5	Bestellen	Uitvoeren van de opdracht
6	Bewaken	- Bewaking invulling duurzaamheid - Bewaking invulling social return
7	Nazorg	Evaluatie inkoopproces

Bovengenoemde stappen staan nader uitgewerkt in het handboek maatschappelijk verantwoord inkopen. In dit handboek wordt dieper ingegaan op bovengenoemde stappen. Op deze wijze wordt een professioneel, uniform en doelmatig inkoopproces nagestreefd.